

**Sanktionspåstande i sager om overtrædelse af udlændingelovens § 59, § 59 a, § 59 b
samt udstationeringsloven (RUT-registeret)**

1. Indledning
2. Ulovlig indrejse, ophold og arbejde, jf. udlændingelovens § 59, stk. 1-3, og § 59 b
 - 2.1. Forarbejder
 - 2.2. Retningslinjer for bødepåstanden mv.
3. Ulovlig beskæftigelse af udlændinge
 - 3.1. Udlændingelovens § 59, stk. 4 og 5
 - 3.1.1. Forarbejder
 - 3.1.2. Retningslinjer for bødepåstanden mv.
 - 3.2. Udlændingelovens § 59, stk. 6: Konfiskation eller forhøjet bøde ("vindingsbøde")
 - 3.2.1. Forarbejder og retspraksis
 - 3.2.2. Retningslinjer for bødefastsættelsen i tilfælde, hvor der er *tilsigtet* en økonomisk fordel
 - 3.2.3. Retningslinjer for sanktionen i tilfælde, hvor der er *opnået* en økonomisk fordel
 - 3.2.4. Særligt om sager med flere tiltalte
 - 3.2.5. Særligt om tillægsbøde
 - 3.3. Bevissikring af udlændingens forklaring mv.
4. Bistand til ulovlig indrejse, ophold eller arbejde, jf. udlændingelovens § 59, stk. 7, 8 og 9
 - 4.1. Forarbejder
 - 4.2. Retningslinjer for bødepåstanden mv.
5. Transportøransvar, jf. udlændingelovens § 59 a
 - 5.1. Forarbejder
 - 5.2. Særligt vedrørende behandlingen af sager om transportøransvar
 - 5.3. Retningslinjer for bødepåstanden mv.
6. Register for udenlandske tjenesteydere (RUT)
 - 6.1. Straffebestemmelse
 - 6.2. Retningslinjer for bødepåstanden mv.
7. Afslutning

1. Indledning

I denne meddelelse fastsættes vejledende retningslinjer for bødepåstande mv. i sager om overtrædelse af udlændingelovens § 59, § 59 a og § 59 b samt udstationeringslovens bestemmelser om manglende rettidig registrering i RUT-registeret.

Der er i de senere år gennemført en række ændringer af udlændingelovens § 59 bl.a. med henblik på at skærpe straffene. De vejledende retningslinjer for bødepåstande er løbende blevet ændret. Der henvises til de tidligere meddelelser RM 4/2003, RM 3/2004 og RM 8/2005.

Meddelelsen indeholder en samlet oversigt over bødetaksterne ved overtrædelse af udlændingelovens § 59 og således også bødetakster for overtrædelser på områder, hvor der ikke er sket skærpelser. Disse bødetakster blev dog ved RM 8/2005 reguleret på baggrund af den økonomiske udvikling, som har fundet sted siden 1991.

Retningslinjerne gælder både for bødestørrelsen i sager, der afgøres med bødeforelæg, og for de påstande, der nedlægges i sager, som indbringes for domstolene.

Meddelelsen indeholder endvidere retningslinjer for behandlingen af sager om overtrædelse af udlændingelovens § 59 a (transportøransvar), herunder en vejledende bødetakst for overtrædelse af bestemmelsen. Bødeniveauet, der siden 1991 som udgangspunkt har været fastsat på baggrund af en dom fra Højesteret (U1991.700H), er blevet reguleret på baggrund af den økonomiske udvikling, der siden har fundet sted.

Endelig indeholder meddelelsen retningslinjer for bødeniveauet i sager om overtrædelse af udstationeringslovens bestemmelser om manglende eller urigtig anmeldelse til Registret for Udenlandske Tjenesteydere (RUT).

Meddelelsen vedrører ikke spørgsmålet om udvisning af de pågældende udlændinge, ligesom den ikke omfatter eventuelle andre overtrædelser, der måtte blive begået i forbindelse med overtrædelse af udlændingelovens § 59, § 59 a og § 59 b, herunder f.eks. overtrædelse af skattelovgivningen.

Opmærksomheden henledes i øvrigt på, at den overgangsordning, der blev vedtaget ved lov nr. 283 af 26. april 2004 og trådte i kraft den 1. maj 2004 for arbejdstagere fra de otte nye østeuropæiske EU-lande, blev endelig ophævet ved lov nr. 313 af 28. april 2009. Fra den 1. maj 2009 gælder der således samme regler for de nye østeuropæiske EU-landes statsborgeres adgang til at tage ophold og arbejde i Danmark som for statsborgere fra de øvrige EU-lande.

2. Ulovlig indrejse, ophold og arbejde, jf. udlændingelovens § 59, stk. 1-3, og § 59 b

2.1. Forarbejder

§ 59, stk. 1

Ved lov nr. 324 af 18. maj 2005 blev den hidtil gældende bestemmelse i udlændingelovens § 59, stk. 1, nr. 3, om udlændinges ulovlige ophold og arbejde her i landet opdelt i to bestemmelser, således at ulovligt ophold blev omfattet af stk. 1, nr. 3 (nu nr. 2), og ulovligt arbejde blev henført under § 59, stk. 2.

Ved lov nr. 301 af 19. april 2006 og lov nr. 504 af 6. juni 2007 blev der foretaget redaktionelle ændringer i § 59, stk. 1, nr. 1.

Ved lov nr. 486 af 12. juni 2009 blev § 59, stk. 1, nr. 2, om udlændinges indrejse i strid med et indrejseforbud eller tilhold ophævet og udskilt til en ny bestemmelse i § 59 b. Herefter blev § 59, stk. 1, nr. 3 og 4, til nr. 2 og 3.

Udlændingelovens § 59, stk. 1, som vedrører ulovlig indrejse, udrejse og ophold, har herefter følgende ordlyd:

”Med bøde eller fængsel indtil 6 måneder straffes den udlænding, som:

- 1) Indrejser eller udrejser uden om paskontrollen her i landet eller i et andet nordisk land eller uden for grænseovergangsstedets åbningstid. Bestemmelsen i 1. pkt. gælder ikke ved indrejse fra eller udrejse til et Schengen-land, medmindre der undtagelsesvis sker kontrol ved en sådan grænse i medfør af Schengengrænsekodeksens artikel 23, jf. § 38, stk. 2.
- 2) Opholder sig her i landet uden fornøden tilladelse.
- 3) Ved bevidst urigtige oplysninger eller svigagtige fortætelser skaffer sig adgang til landet gennem paskontrollen eller skaffer sig visum, pas eller anden rejselegitimation eller tilladelse til ophold eller arbejde her i landet.”

Om bødepåstandene henvises til afsnit 2.2.

Opmærksomheden henledes på, at der i visse tilfælde ikke kan ske retsforfølgning af udlændinge, der uden tilladelse indrejser eller opholder sig i Danmark, hvis den pågældende uden ophold har henvendt sig til de danske myndigheder med henblik på at søge asyl, jf. herved flygtningekonventionens artikel 31. Om behandlingen af sådanne sager henvises til RM 9/2005 om strafpåstande i sager om overtrædelse af straffeloven, afsnit 19, straffelovens § 171.

§ 59, stk. 2 og 3

Som ovenfor anført blev udlændinges ulovlige arbejde her i landet ved lov nr. 324 af 18. maj 2005 udskilt til et nyt stk. 2. Samtidig blev strafferammen fordoblet fra 6 måneders fængsel til fængsel indtil 1 år. Endvidere blev der som stk. 3 indføjet en ny bestemmelse om skærpende omstændigheder.

Bestemmelserne er sålydende:

”Stk. 2. Med bøde eller fængsel indtil 1 år straffes den udlænding, der arbejder her i landet uden fornøden tilladelse.

Stk. 3. Ved straffens udmåling efter stk. 2 skal det betragtes som en skærpende omstændighed, at udlændingen ikke har ret til at opholde sig her i landet.”

Det fremgår af forarbejderne (lovforslag nr. 78 af 23. februar 2005), at hensigten med lovændringen er at skærpe det hidtidige bødeniveau for udlændinges ulovlige arbejde her i landet.

Det forudsættes således i lovforslagets bemærkninger, at bødeniveauet forhøjes til 1.000 kr. for den første måned, udlændingen arbejder ulovligt her i landet, og derefter stigende med 500 kr. pr. måned. I sager, hvor udlændingen ikke har ret til at opholde sig her i landet, og hvor der samtidig er tale om grove overtrædelser af enten længerevarende karakter (som udgangspunkt over 1 år), tilbagevendende karakter eller organiseret karakter, forudsættes det, at udlændingen idømmes frihedsstraf.

Med hensyn til gentagelse anføres det i bemærkningerne til lovforslaget, at de almindelige regler om gentagelsesvirkning i straffelovens kapitel 10 finder anvendelse. Om bødepåstandene henvises i øvrigt til afsnit 2.2.

Som anført i indledningen er overgangsordningen for arbejdstagere fra de otte nye østeuropæiske EU-lande endeligt ophævet med virkning fra 1. maj 2009. Der gælder således nu samme regler for disse personers adgang til at tage ophold og arbejde i Danmark som for statsborgere fra de øvrige EU-lande. Det bemærkes i den forbindelse, at efter udlændingelovens § 14 er EU-borgere fritaget for kravet om arbejdstilladelse, og EU-borgere kan således ikke straffes for overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 2. Dette gælder også EU-borgere, der arbejder som prostituerede her i landet.

§ 59 b

Udlændinges indrejse i strid med et indrejseforbud blev ved lov nr. 486 af 12. juni 2009 udskilt til en ny bestemmelse i udlændingelovens § 59 b. Samtidig blev strafferammen forhøjet fra 6 måneders fængsel til fængsel indtil 2 år.

Bestemmelsen er sålydende:

”§ 59 b. Med bøde eller fængsel indtil 2 år straffes den udlænding, der indrejser her i landet i strid med et indrejseforbud eller et tilhold meddelt i henhold til tidligere udlændingelove.”

Det fremgår af bestemmelsens forarbejder (lovforslag nr. 174 af 25. marts 2009), at hensigten med lovændringen er en væsentlig skærpelse af straffen for udlændinges indrejse her i landet i strid med et indrejseforbud.

Tidligere var straffen for indrejse i strid med et indrejseforbud i 1. gangstilfælde en indenretlig advarsel eller bøde på 1.400 kr. og i gentagelsestilfælde frihedsstraf.

Det forudsættes i lovforslagets bemærkninger, at overtrædelse af udlændingelovens § 59 b i 1. gangstilfælde normalt skal straffes med ubetinget frihedsstraf fra 7 dage og op til en måned. I forbindelse med den konkrete udmåling af straffen kan det tale i skærpende retning, hvis udlændingen er udvist af landet på grund af kriminalitet og må formodes at være indrejst i strid med indrejseforbudet med det formål at begå ny kriminalitet. I 2. gangstilfælde forudsættes en overtrædelse af § 59 b normalt at skulle straffes med ubetinget fængsel i 1-3 måneder og i 3. gangstilfælde med ubetinget fængselsstraf i mere end 3 måneder.

Det fremgår endvidere af bemærkningerne, at strafudmålingen i de enkelte sager fortsat vil bero på domstolenes konkrete vurdering af alle sagens omstændigheder. De angivne strafpositioner vil således kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der foreligger yderligere skærpende henholdsvis formildende konkrete omstændigheder. Straffastsættelsen efter § 59 b skal ske efter en konkret vurdering, hvor samtlige sagens omstændigheder inddrages, herunder det almindelige proportionalitetsprincip.

I den forbindelse fremgår det af bemærkningerne, at hvis det i en konkret sag vurderes, at der foreligger sådanne formildende omstændigheder, at der ikke er grundlag for at idømme ubetinget frihedsstraf i 1. gangstilfælde, forudsættes det med lovændringen, at der sker en væsentlig skærpelse af bødeniveauet. Det tilsigtes således, at der i sådanne tilfælde skal nedlægges påstand om bøde på minimum 5.000 kr.

Om bødepåstandene henvises i øvrigt til afsnit 2.2.

2.2. Retningslinjer for bødepåstanden mv.

På baggrund af det, der er anført i afsnit 2.1., anvendes som udgangspunkt følgende bødetakster/sanktionspåstande i sager om udlændinges ulovlige indrejse, ophold og arbejde:

§ 59, stk. 1, nr. 1 (indrejse eller udrejse uden om paskontrollen her i landet eller i et andet nordisk land eller uden for grænseovergangsstedets åbningstid):

- Bøde på **800 kr.**

§ 59, stk. 1, nr. 2 (ophold uden fornøden tilladelse):

- Bøde på **600 kr.** stigende med **200 kr.** for hver måned ud over den første.

§ 59, stk. 1, nr. 3 (at skaffe sig adgang til landet gennem paskontrollen mv. ved bevidst urigtige oplysninger eller svigagtige fortællelser):

- **Samme bødepåstand** som ved ulovlig indrejse eller ophold efter nr. 1 og 2, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning (f.eks. straffelovens § 163 eller § 171).

§ 59, stk. 2 (arbejde uden fornøden tilladelse):

- Bøde på **1.000 kr.** stigende med **500 kr.** for hver måned ud over den første.

§ 59, stk. 3, jf. stk. 2 (skærpende omstændigheder):

- I sager, hvor udlændingen ikke har ret til at opholde sig her i landet, nedlægges der påstand om en **skærpet bøde**.
- I sager, hvor udlændingen ikke har ret til at opholde sig her i landet, og hvor der samtidig er tale om grove overtrædelser af enten længerevarende, tilbagevendende eller organiseret karakter, jf. de ovenfor nævnte forarbejder i afsnit 2.1., nedlægges der påstand om **fængselsstraf**.

§ 59 b (indrejse i strid med indrejseforbud eller tilhold):

- Ubetinget **fængselsstraf**
 1. gangstilmåltid: 7-30 dages fængsel
 2. gangstilmåltid: 1-3 måneders fængsel
 3. gangstilmåltid: mere end 3 måneders fængsel
- I sager, hvor der på baggrund af en konkret vurdering af sagens omstændigheder ikke er grundlag for at idømme en ubetinget fængselsstraf i 1. gangstilmåltid, nedlægges påstand om en bøde på ikke under **5.000 kr.**

3. Ulovlig beskæftigelse af udlændinge

3.1. Udlændingelovens § 59, stk. 4 og 5

3.1.1. Forarbejder

Som ovenfor nævnt er der i de senere år gennemført flere ændringer af udlændingelovens § 59, herunder med det formål at skærpe straffen i sager om ulovlig beskæftigelse af udlændinge.

Ved lov nr. 425 af 31. maj 2000 blev strafmaksimum i udlændingelovens § 59, stk. 2 (nu stk. 4), ændret fra fængsel i 6 måneder til fængsel i 1 år. Endvidere blev der som stk. 3 (nu stk. 5) indføjet en ny bestemmelse i § 59 om skærpende omstændigheder. Det fremgår af forarbejderne til loven (lovforslag nr. 264 af 30. marts 2000), at der tilsigtedes en væsentlig skærpelse af det hidtidige bødeniveau i sager om ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft.

Ved lov nr. 428 af 9. juni 2004 blev strafmaksimum i udlændingelovens § 59, stk. 2 (nu stk. 4), fordoblet til 2 års fængsel.

Ved lov nr. 324 af 18. maj 2005 blev § 59, stk. 2 og 3, ændret til stk. 4 og 5. Endvidere blev der ved lov nr. 301 af 19. april 2006 foretaget en redaktionel ændring af bestemmelsen i § 59, stk. 5.

Bestemmelsen i § 59, stk. 4, er herefter affattet således:

”Stk. 4. Med bøde eller fængsel indtil 2 år straffes den, som beskæftiger en udlænding uden fornøden arbejdstilladelse eller i strid med de for en arbejdstilladelse fastsatte betingelser.”

Bestemmelsen i udlændingelovens § 59, stk. 5, er nu sålydende:

”Stk. 5. Ved straffens udmåling efter stk. 4 skal det betragtes som en skærpende omstændighed, at overtrædelsen er begået forsætligt, at der ved overtrædelsen er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, eller at udlændingen ikke har ret til at opholde sig her i landet.”

Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 428 af 9. juni 2004, at formålet med ændringen var at opnå en yderligere skærpelse af straffene (jf. Folketingets Integrationsudvalgs betænkning af 27. maj 2004 over lovforslag nr. 217 af 31. marts 2004).

I forarbejderne anføres det, at bødeniveauet i sager om overtrædelse af § 59, stk. 2 (nu stk. 4), som efter de vejledende retningslinjer i den dagældende RM 4/2003 hidtil havde været 3.000 kr. pr. beskæftiget udlænding pr. påbegyndt måned, fremover som udgangspunkt bør være 10.000 kr. pr. beskæftiget udlænding pr. påbegyndt måned.

Tilsvarende fremgår det, at bødeniveauet i sager om overtrædelse af § 59, stk. 3 (nu stk. 5), som efter de hidtil gældende retningslinjer havde været på 10.000 kr., fremover som udgangspunkt bør være 20.000 kr. pr. beskæftiget udlænding pr. påbegyndt måned. Straffen skal ifølge forarbejderne udmåles efter § 59, stk. 3 (nu stk. 5), hvis blot en af de betingelser for en skærpet bedømmelse, som er nævnt i bestemmelsen, er opfyldt.

I sager, hvor der foreligger flere skærpende omstændigheder, skal dette efter bemærkningerne betragtes som en særlig skærpende omstændighed og medføre, at den vejledende bødetakst fraviges i skærpende retning. Som eksempel anføres, at hvis overtrædelsen er begået forsætligt, og der samtidig er opnået en økonomisk fordel, skal dette betragtes som en særlig skærpende omstændighed og medføre, at den vejledende bødestørrelse på 20.000 kr. pr. beskæftiget udlænding pr. påbegyndt måned fraviges i skærpende retning.

Det fremgår i øvrigt af Integrationsudvalgets betækning over lovforslag nr. 217 af 31. marts 2004, at de angivne bødestørrelser ikke er til hinder for, at domstolene i konkrete tilfælde med konkret begrundelse fraviger disse i skærpende eller formildende retning. De vejledende bødestørrelser begrænser således ikke domstolenes frihed ved strafudmålingen, jf. herved de almindelige principper for strafudmålingen.

Endelig fremgår det af betækningen, at der ikke med lovændringen forudsættes en ændret praksis for, hvornår ulovlig beskæftigelse af udlændinge skal medføre frihedsstraf. Der henvises herefter til de samme forhold, som er omtalt i bemærkningerne til lovforslag nr. 264 af 30. marts 2000. Fængselsstraf forudsættes således fortsat kun anvendt i særlige situationer, hvor der foreligger grove eller gentagne overtrædelser, herunder i tilfælde, hvor en højere grad af tilregnelser hos arbejdsgiveren kan påvises, og hvor der er tale om en mere langvarig, organiseret eller på anden måde konsekvent udnyttelse af udenlandsk arbejdskraft.

3.1.2. Retningslinjer for bødepåstanden mv.

På den ovenfor anførte baggrund anvendes som udgangspunkt følgende bødetakster/sanktionspåstande i sager om ulovlig beskæftigelse af udlændinge:

§ 59, stk. 4 (beskæftigelse uden arbejdstilladelse):

- Bøde på **10.000 kr.** pr. beskæftiget udlænding pr. påbegyndt måned.

§ 59, stk. 4, jf. stk. 5 (skærpende omstændigheder):

- Bøde på **20.000 kr.** pr. beskæftiget udlænding pr. påbegyndt måned i de tilfælde, hvor én af de betingelser for en skærpet bedømmelse, der er nævnt i stk. 5, er opfyldt.
- I sager, hvor der er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel, vil der dog skulle anvendes **en forhøjet bøde**, medmindre der sker konfiskation, eller der rent faktisk ikke er opnået en økonomisk fordel af nogen betydning, jf. nedenfor om udlændingelovens § 59, stk. 6.

- Foreligger der flere skærpende omstændigheder efter § 59, stk. 5, nedlægges der påstand om **en skærpet bøde**, jf. dog nedenfor om § 59, stk. 6.

Ved flere beskæftigede og ved beskæftigelse af en eller flere udlændinge i længere tid foretages der som udgangspunkt en sammenlægning af de nævnte bødestørrelser uden reduktion (absolut kumulation). Det er dog i forarbejderne til lov nr. 425 af 31. maj 2000 anført, at domstolene i sager, hvor der er begået en flerhed af lovovertrædelser, efter en samlet afvejning vil kunne fastsætte en skønsmæssig bøde uden absolut kumulation af den nævnte bødestørrelse for hver enkelt overtrædelse, jf. de specielle bemærkninger til lovforslag nr. 264 af 30. marts 2000.

Som eksempel herpå kan der henvises til **U2010.549H**, hvor Højesteret fraveg udgangspunktet for bødefastsættelsen og nedsatte bøden til 40.000 kr. i en sag, hvor tiltalte i 6 påbegyndte måneder i et meget begrænset omfang havde fået gjort rent af en udlænding, der ikke havde opholds- og arbejdstilladelse.

I gentagelsestilfælde og i særligt grove tilfælde, hvor der foreligger en mere langvarig, systematisk eller på anden måde konsekvent udnyttelse af udenlandsk arbejdskraft, nedlægges der påstand om **fængselsstraf** og eventuelt **tillægsbøde** (jf. de ovenfor nævnte forarbejder).

3.2. Udlændingelovens § 59, stk. 6: Konfiskation eller forhøjet bøde ("vindingsbøde")

3.2.1. Forarbejder og retspraksis

Ved den ovenfor omtalte ændring af udlændingeloven ved lov nr. 425 af 31. maj 2000 blev der som stk. 4 indføjet en ny bestemmelse i udlændingelovens § 59 om konfiskation eller forhøjet bøde. Bestemmelsen blev ved lov nr. 324 af 18. maj 2005 til stk. 6. Ved lov nr. 301 af 19. april 2006 blev der foretaget en redaktionel ændring af bestemmelsen, som herefter er sålydende:

”Stk. 6. Er der ved en overtrædelse af stk. 4 opnået en økonomisk fordel, kan denne konfiskeres efter reglerne i straffelovens 9. kapitel. Kan der ikke ske konfiskation, skal der ved udmåling af bøde, herunder tillægsbøde, tages særligt hensyn til størrelsen af en opnået eller tilsigtet økonomisk fordel.”

I forarbejderne til lov nr. 425 af 31. maj 2000 (jf. de specielle bemærkninger til lovforslag nr. 264 af 30. marts 2000) er det bl.a. anført, at der i overensstemmelse med reglerne i straffelovens kapitel 9 kan ske konfiskation af en økonomisk fordel i form af et udbytte eller i form af en besparelse, der måtte være opnået ved en overtrædelse af § 59, stk. 2 (nu § 59, stk. 4). Bestemmelsen begrænser ikke muligheden for ved siden af konfiskation at udmåle bøden, herunder en tillægsbøde, under hensyn til en opnået eller tilsigtet økonomisk fordel.

For så vidt angår bestemmelsens 2. pkt. er det i bemærkningerne bl.a. anført, at hvis der ikke kan ske konfiskation, f.eks. på grund af bevismæssige vanskeligheder med at dokumentere størrelsen af den økonomiske fordel, skal der tages særligt hensyn dertil ved udmåling af bøden. Bøden skal være af en sådan størrelse, at den klart overstiger størrelsen af arbejdsgiverens økonomiske fordel ved ulovlig beskæftigelse af udlændinge.

Fra retspraksis kan nævnes følgende afgørelser, der kan belyse spørgsmålet om anvendelse af konfiskation henholdsvis en forhøjet bøde i sager om ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft:

I **U2003.777Ø** blev henholdsvis en bygherre og en entreprenør fundet skyldig i overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 2, jf. stk. 3 (nu § 59, stk. 4, jf. stk. 5), ved at have beskæftiget to litauiske statsborgere med håndværksarbejde på en ejendom. Byretten, der lagde til grund, at gerningsperioden var ca. to måneder, idømte de to tiltalte hver en bøde på 60.000 kr. og anførte, at der ved bødens størrelse var taget hensyn til, at den skete berigelse ikke kunne fastslås præcist, således at påstanden om konfiskation var frafaldet. Landsretten lagde bevismæssigt til grund, at der i en begrænset periode havde været beskæftiget to udlændinge uden arbejdstilladelse på ejendommen, og fastsatte straffen for hver af de tiltalte til en bøde på 30.000 kr.

I **U2003.1639Ø** blev T fundet skyldig i overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 2, jf. stk. 3 (nu § 59, stk. 4, jf. stk. 5), ved at have ladet 3 polske statsborgere uden arbejdstilladelse udføre brolæggerarbejde på tiltaltes ejendom i ca. 36 timer. Der var ikke tilstrækkeligt bevismæssigt grundlag for konfiskation af tiltaltes økonomiske fordel. T blev idømt en bøde på 15.000 kr., der i medfør af udlændingelovens § 59, stk. 4 (nu § 59, stk. 6), tillige blev udmålt under hensyn til, at T havde opnået en økonomisk fordel ved at benytte de 3 udlændinge til brolæggerarbejdet. Dommen indeholder ikke nogen nærmere begrundelse

for, at man ved bødeudmålingen fraveg det almindelige dagældende udgangspunkt ved overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 2, jf. stk. 3 (nu § 59, stk. 4, jf. stk. 5), på 10.000 kr. pr. beskæftiget udlænding pr. påbegyndt måned.

Endvidere kan der henvises til **U2003.1908Ø**, hvor T1 og T2 blev fundet skyldige i overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 2, jf. stk. 3 (nu § 59, stk. 4, jf. stk. 5), ved i en periode på ca. 6 måneder i 2001 på de tiltaltes ejendom at have beskæftiget to litauiske statsborgere med bygnings- og nedbrydningsarbejde, selv om udlændingene ikke havde arbejdstilladelse. Byretten udtalte, at udgangspunktet for en lovovertrædelse som den foreliggende er en bøde på 120.000 kr. (2 udlændinge i 6 måneder). Under hensyn til deres respektive ejerandele og dermed deres økonomiske interesse i lovovertrædelsen blev T1 straffet med en bøde på 100.000 kr. og T2 med en bøde på 20.000 kr. De tiltalte blev frifundet for en påstand om konfiskation, da størrelsen af det opnåede udbytte ikke kunne fastslås.

Under ankesagen påstod anklagemyndigheden i relation til T1 skærpe af bødestrafen og konfiskation af den økonomiske fordel. I relation til T2 var påstanden stadfæstelse grundet for sen forkyndelse. Landsretten lagde til grund, at de to udlændinge havde udført arbejde på de tiltaltes ejendom i mindst 500 timer tilsammen, og at de tiltalte derved havde *tilsigtet* at opnå en økonomisk fordel på mindst 140.000 kr. Beløbet var opgjort på grundlag af forskellen mellem den faktiske timeløn på 60 kr. og en gennemsnitlig mestertimeløn incl. moms på 343 kr. Landsretten fandt ligesom byretten ikke grundlag for konfiskation. Med en udtrykkelig henvisning til forarbejderne til udlændingelovens § 59, stk. 3 og 4 (nu stk. 5 og 6), hvorefter der ved udmåling af bøde i tilfælde, hvor der ikke kan ske konfiskation, skal tages særligt hensyn til en opnået eller tilsigtet opnået økonomisk fordel, blev bøden forhøjet til 200.000 kr. for T1 (dissens for 150.000 kr.). Landsretten fandt, at der ikke var grundlag for at nedsætte bøden på 20.000 kr. for så vidt angik T2.

I **TfK2003.643/2V** blev T, der tidligere var straffet for overtrædelse af udlændingelovens § 59, idømt en bøde på 80.000 kr. for overtrædelse af § 59, stk. 2 og 3 (nu stk. 4 og 5), ved i nogle perioder i 2002 at have beskæftiget 4 udlændinge uden arbejdstilladelse. Hos T blev endvidere konfiskeret 80.000 kr., der var skønsmæssigt fastsat på baggrund af oplysninger om det samlede antal arbejdstimer og timelønnen.

Der kan desuden henvises til **TfK2004.358Ø**. I den sag blev T fundet skyldig i overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 2, jf. stk. 3, og § 59, stk. 5 (nu § 59, stk. 4, jf. stk. 5, og § 59, stk. 7), ved mod betaling at have haft en polsk håndværker uden arbejds- og opholdstilladelse beskæftiget på sin ejendom og stillet logi til rådighed for ham. I byretten nedlagde anklagemyndigheden påstand om en bøde på 100.000 kr. og om konfiskation af 150.000 kr. Byretten lagde til grund, at T havde opnået en økonomisk fordel ved at have udlændingen beskæftiget, men fandt, at der knyttede sig en række usikkerhedsmomenter til opgørelsen af T's fortjeneste, hvorfor der ikke var grundlag for konfiskation af et beløb hos T. Byretten lagde ved udmålingen af bøden til grund, at T havde handlet forsætligt og opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel, jf. § 59, stk. 3 (nu § 59, stk. 5), og straffede T med en bøde på 150.000 kr., svarende til 10.000 kr. for hver af de 9 påbegyndte måneder, hvor udlændingen havde været beskæftiget, med et tillæg på 60.000 kr. for T's økonomiske fordel ved beskæftigelsen af udlændingen. Dommen blev stadfæstet af landsretten. For landsretten frafaldt anklagemyndigheden den selvstændige konfiskationspåstand.

I **U2005.450Ø** blev T fundet skyldig i overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 2, jf. stk. 3 (nu § 59, stk. 4, jf. stk. 5), ved på sit autoværksted i sommeren 2003 at have beskæftiget 4 polske statsborgere uden fornøden arbejdstilladelse. Byretten fastsatte bøden til 130.000 kr. Landsretten anførte, at de 4 polske statsborgere havde udført arbejde i mindst 1.000 timer tilsammen. T havde udbetalt en samlet løn på 36.000 kr. Da den normale timeløn udgjorde mindst 178 kr., havde T tilsigtet en økonomisk fordel på mindst 130.000 kr. Bøden blev herefter ud fra en bødestørrelse på 10.000 kr. pr. beskæftiget

udlænding pr. påbegyndt måned sammenholdt med den økonomiske fordel fastsat til en samlet bøde på 200.000 kr.

Endelig kan der henvises til **TfK2009.266Ø**, hvor T blev fundet skyldig i overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 2, jf. stk. 3 (nu § 59, stk. 4, jf. stk. 5), ved i sin industrivirksomhed i tiden fra september til november 2004 at have beskæftiget 4 polske statsborgere uden arbejdstilladelse (forhold 1). T blev endvidere fundet skyldig i overtrædelse af arbejdsmiljøloven, idet en af de polske arbejdere havde anvendt en vinkelsliber, hvor sikkerhedsafskærmningen var fjernet, hvorved der opstod fare for skade (forhold 2). I byretten nedlagde anklagemyndigheden påstand om en bøde på 265.000 kr. samt konfiskation af 78.000 kr. Den samlede bøde blev i byretten fastsat til 265.000 kr. I forhold 1 lagde retten vægt på, at lovovertrædelsen var begået forsætligt og for at opnå en økonomisk fordel, og bøden for dette forhold blev derfor fastsat til 240.000 kr. svarende til 20.000 kr. pr. udlænding (4 udlændinge) pr. påbegyndt måned (3 måneder). Byretten fandt ikke grundlag for tillige at foretage konfiskation, da der ved bødens fastsættelse var taget hensyn til, at tiltalte havde opnået en økonomisk fordel. Landsretten stadfæstede bøden. Vedrørende påstanden om konfiskation udtalte landsretten, at det forhold, at bøden er udmålt i medfør af udlændingelovens § 59, stk. 5, ikke udelukker, at der i medfør af § 59, stk. 6, jf. straffelovens kapitel 9, kan ske konfiskation af en opnået økonomisk fordel. Landsretten fandt på baggrund af oplysningerne om bl.a. de konkrete arbejdstider samt den overenskomstmæssige løn, at der ved lovovertrædelsen var opnået en økonomisk fordel på ikke under 50.000 kr. Landsretten tog herefter påstanden om konfiskation til følge med dette beløb.

Om retspraksis kan i øvrigt henvises til Rigsadvokatens redegørelse for konfiskationspraksis i sager om ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft, der er vedlagt som bilag til Rigsadvokaten Informerer nr. 12/2008.

3.2.2. Retningslinjer for bødefastsættelsen i tilfælde, hvor der er *tilsigtet* en økonomisk fordel

Som det fremgår af forarbejderne, har bestemmelsen i udlændingelovens § 59, stk. 6, navnlig til formål at sikre, at ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft ikke kan betale sig. Det skal således sikres, at der sker neutralisering eller inddragelse af en tilsigtet eller opnået økonomisk fordel ved overtrædelsen enten i form af konfiskation eller i form af en forhøjet bøde.

På den anførte baggrund kan der opstilles følgende retningslinjer for anvendelse af konfiskation henholdsvis en forhøjet bøde i sager om ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft.

Hvis tiltalte alene har tilsigtet, men ikke (beviseligt) opnået en økonomisk fordel ved overtrædelsen, sker der ikke konfiskation. I stedet anvendes en bøde, der fastsættes under hensyn til den tilsigtede økonomiske fordel.

Der er en glidende overgang mellem tilfælde, hvor der ikke kan føres bevis for en økonomisk fordel, og tilfælde, hvor der er opnået en økonomisk fordel, men hvor det ikke er muligt mere præcist at opgjøre størrelsen eller værdien heraf. I det følgende behandles disse situationer under ét.

Den tilsigtede økonomiske fordel kan i almindelighed opgøres til underbetalingen. I den ovenfor omtalte Østre Landsrets dom i U2003.1908Ø blev denne opgjort som forskellen mellem den faktisk

udbetalte løn og det beløb, der skulle have været udbetalt, hvis man lægger en gennemsnitlig mester-timeløn incl. moms til grund.

Hovedregel:

Bøden bør i almindelighed klart overstige den tilsigtede økonomiske fordel. Der kan henvises til den nævnte landsretsdom, hvor bøden til den ene tiltalte blev fastsat til det dobbelte af normalbøden, således at den klart oversteg den tilsigtede økonomiske fordel.

Undtagelse:

Hovedreglen kan fraviges, hvis det må lægges til grund, at der rent faktisk ikke er opnået nogen økonomisk fordel eller kun er opnået en ubetydelig fordel, der ikke lader sig opgøre mere præcist. I så fald anvendes den sædvanlige bødetakst for overtrædelse af § 59, stk. 4, jf. stk. 5, på **20.000 kr.** pr. beskæftiget udlænding pr. måned, idet denne bødestørrelse i sig selv må antages at være udtryk for den skærpelse, som en sådan tilsigtet, men ikke bevisligt opnået økonomisk fordel kan begrunde. I tilfælde, hvor en eller flere af de øvrige betingelser i § 59, stk. 5, for en skærpet bedømmelse ligeledes er til stede, nedlægges der påstand om en yderligere skærpet bøde.

3.2.3. Retningslinjer for sanktionen i tilfælde, hvor der er opnået en økonomisk fordel

Kan det godtgøres, at tiltalte har opnået en økonomisk fordel ved overtrædelsen, skal denne fordel inddrages gennem konfiskation eller ved fastsættelse af en forhøjet bøde.

Efter den almindelige praksis for anvendelse af konfiskation nedlægges påstand herom ved siden af påstand om almindelig straf, når der kan opgøres en relativ præcis fortjeneste/besparelse, mens der nedlægges påstand om (forhøjet) bøde, når fortjenesten/besparelsen alene kan opgøres ud fra et løsere skøn.

Sker der konfiskation af udbyttet, anvendes ved fastsættelsen af straffen de bødetakster, der er angivet ovenfor under pkt. 3.1.2.

Sker der ikke konfiskation af udbyttet, f.eks. fordi det ikke er muligt mere præcist at opgøre størrelsen/værdien af den økonomiske fordel, der er opnået ved overtrædelsen, gælder det, der er anført ovenfor under pkt. 3.2.2.

Der kan i øvrigt henvises til TfK2009.266Ø gengivet ovenfor, hvoraf fremgår, at det forhold, at bøden er udmålt i medfør af § 59, stk. 5, og der således ved strafudmålingen er taget hensyn til den opnåede økonomiske fordel, ikke udelukker, at der tillige i medfør af § 59, stk. 6, kan ske konfiskation af en opnået økonomisk fordel.

3.2.4. Særligt om sager med flere tiltalte

Det forekommer, at der er grundlag for at rejse tiltale mod flere personer samtidig eller mod både fysiske og juridiske personer i anledning af en overtrædelse af reglerne om udenlandsk arbejdskraft. Nogle af de sager, der er omtalt ovenfor, angik tilfælde, hvor der var rejst tiltale mod flere personer (U2003.777Ø og U2003.1908Ø).

Det må bero på en konkret vurdering, om det forhold, at der er flere tiltalte, bør tillægges betydning for den bødepåstand, der nedlægges i forhold til den enkelte tiltalte.

I det omfang der er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel, og der ikke sker konfiskation, kan der efter omstændighederne blive spørgsmål om i relation til bødeberegningen at fordele den økonomiske fordel på de enkelte tiltalte, jf. herved U2003.1908Ø. I modsat fald vil den samlede reaktion kunne blive væsentligt strengere, end hvis fordelene blev inddraget ved konfiskation. I sådanne tilfælde kan der tages udgangspunkt i, at bøden til den enkelte tiltalte må fastsættes i forhold til den del af den tilsigtede eller opnåede økonomiske fordel, der kan henføres til denne tiltalte.

3.2.5. Særligt om tillægsbøde

Som nævnt ovenfor under pkt. 3.1.2. nedlægges der i gentagelsestilfælde og i særlig grove tilfælde, hvor der foreligger en mere langvarig, systematisk eller på anden måde konsekvent udnyttelse af udenlandsk arbejdskraft, påstand om frihedsstraf og eventuelt tillægsbøde. Påstand om tillægsbøde ved siden af frihedsstraf nedlægges i de tilfælde, hvor tiltalte har opnået eller tilsigtet at opnå en økonomisk fordel ved overtrædelsen, medmindre der sker konfiskation af hele den økonomiske fordel.

3.3. Bevissikring af udlændingens forklaring mv.

Oplysninger fra den pågældende udlænding har væsentlig bevismæssig betydning for straffesagen mod arbejdsgiveren/hvervgiveren (f.eks. en bygherre). Det er derfor vigtigt, at disse oplysninger sikres.

Der må i den forbindelse sikres dokumentation for udlændingens nationalitet, således at det ligger klart, at der er tale om en udlænding, for hvem der gælder et krav om arbejdstilladelse. Der må endvidere sikres dokumentation for, om den pågældende har ret til at opholde sig her i landet, jf. udlændingelovens § 59, stk. 2 og 3.

Da den pågældende udlænding som hovedregel skal udvises umiddelbart efter afhøring og afgørelse af egen sag for overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 2, må det endvidere overvejes, hvordan den pågældendes forklaring om f.eks. arbejdets art og omfang, ansættelsesforholdets varighed og aflønningens størrelse sikres bedst muligt til brug for straffesagen mod arbejdsgiveren/hvervgiveren.

Skal udlændingens forklaring anvendes som bevis i sagen mod arbejdsgiveren, er det ikke i alle tilfælde tilstrækkeligt, at den pågældende udlænding er blevet afhørt udenretligt til politirapport. Heller ikke en indenretlig forklaring vil uden videre være tilstrækkelig.

På baggrund af Den europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis, hvorefter det som hovedregel kræves, at tiltaltes forsvarer har haft lejlighed til at udspørge et vidne, for at en politirapport eller en indenretlig afhøring kan anvendes som hovedbevis i en straffesag, må det antages, at en udlændings oplysninger om f.eks. ansættelsesforholdets varighed og aflønningens størrelse ikke uden videre vil kunne lægges til grund i sagen mod arbejdsgiveren, hvis denne bestrider rigtigheden, og der ikke i sagen i øvrigt findes andre oplysninger, der sandsynliggør rigtigheden af udlændingens oplysninger.

Hvis udlændingens forklaring agtes brugt som hovedbevis i sagen mod arbejdsgiveren, bør den pågældende derfor afhøres indenretligt med tilsigelse af den sigtede arbejdsgiver/dennes forsvarer. Denne fremgangsmåde er dog ikke nødvendig, hvis arbejdsgiveren til politirapport har bekræftet udlændingens oplysninger.

Er udlændingen udsendt af landet uden en sådan indenretlig afhøring, bør den pågældendes forklaring søges tilladt dokumenteret efter retsplejelovens § 871, stk. 4, såfremt oplysningerne heri ikke vil være hovedbevis i sagen. Som andre mulige beviser i sagen kan nævnes vidneforklaringer fra fagforeningsmedarbejdere, naboer og det tilkaldte politi om deres iagttagelser, oplysninger fra kommunen eller andre offentlige myndigheder mv.

4. Bistand til ulovlig indrejse, ophold eller arbejde, jf. udlændingelovens § 59, stk. 7, 8 og 9

4.1. Forarbejder

Som ovenfor nævnt blev der ved lov nr. 427 af 9. juni 2004 gennemført en ændring af udlændingelovens § 59 med det formål at skærpe straffen i sager om forsætlig bistand til ulovligt ophold her i landet. Ved loven blev den daværende § 59, stk. 5, ændret, ligesom der som stk. 6 blev indføjet en ny bestemmelse om særlig skærpende omstændigheder.

Bestemmelsen i § 59, stk. 5, blev ved lov nr. 324 af 18. maj 2005 til § 59, stk. 7. Ved samme lov blev bestemmelsen på ny ændret med det formål at gøre forsætlig bistand til ulovligt arbejde her i landet strafbart (§ 59, stk. 7, nr. 6). Endvidere blev der som et nyt stk. 9 indsat en bestemmelse om særlig skærpende omstændigheder for overtrædelse af § 59, stk. 7, nr. 6.

Bestemmelsen er efterfølgende blevet ændret ved lov nr. 532 af 8. juni 2006 og lov nr. 313 af 28. april 2009.

Udlændingelovens § 59, stk. 7, 8 og 9, har nu følgende ordlyd:

”Stk. 7. Med bøde eller fængsel indtil 2 år straffes den, der

- 1) forsætligt bistår en udlænding med ulovligt at indrejse i eller rejse gennem landet,
- 2) forsætlig bistår en udlænding med ulovligt at opholde sig her i landet,
- 3) forsætligt bistår en udlænding med at indrejse her i landet med henblik på herfra at indrejse ulovligt i et andet land,
- 4) forsætligt bistår en udlænding med at indrejse ulovligt i eller rejse ulovligt gennem et andet land,
- 5) for vindings skyld bistår en udlænding med at opholde sig ulovligt i et andet land eller
- 6) ved at stille husrum eller transportmidler til rådighed for en udlænding forsætligt bistår den pågældende med at arbejde her i landet uden fornøden tilladelse.

Stk. 8. Ved straffens udmåling efter stk. 7, nr. 2, skal det betragtes som en særlig skærpende omstændighed, at bistanden er ydet for vindings skyld eller i gentagelsestilfælde, eller at der ved samme dom dømmes for flere forhold af forsætlig bistand til ulovligt ophold her i landet.

Stk. 9. Ved straffens udmåling efter stk. 7, nr. 6, skal det betragtes som en særlig skærpende omstændighed, at bistanden er ydet for vindings skyld eller i gentagelsestilfælde, eller at der ved samme dom dømmes for flere forhold af forsætlig bistand til en udlændings ulovlige arbejde her i landet.”

Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 427 af 9. juni 2004 (jf. de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. 171 af 20. februar 2004), at baggrunden for lovændringen var et ønske om, at straffniveauet for bistand til udlændinges ulovlige ophold her i landet skulle skærpes væsentligt. Således anføres det, at det daværende bødeniveau for bistand til ulovligt ophold generelt bør fordobles, og at bistand til ulovligt ophold i tilfælde af særlig skærpende omstændigheder – dvs. hvis bistanden er ydet for vindings skyld eller i gentagelsestilfælde, eller hvis der ved samme dom dømmes for flere forhold vedrørende bistand til ulovligt ophold, jf. § 59, stk. 6 (nu § 59, stk. 7) – som udgangspunkt bør straffes med fængsel.

I betænkning over lovforslaget afgivet af Folketingets Udvalg for Udlændinge- og Integrationspolitik den 11. maj 2004 er det tilkendegivet, at bødeniveauet for overtrædelse af § 59, stk. 5, nr. 2 (nu § 59, stk. 7, nr. 2), bør være 2.000 kr. stigende med 500 kr. for hver måned ud over den første måned.

Det fremgår videre af lovforslagets bemærkninger, at bestemmelsen i § 59, stk. 5, nr. 1 (nu § 59, stk. 7, nr. 1), om bistand til ulovlig indrejse og rejse gennem landet forudsættes anvendt i overensstemmelse med gældende praksis.

Ved lov nr. 324 af 18. maj 2005 er der i § 59, stk. 7, nr. 6, indføjet en bestemmelse om forsætlig bistand til ulovligt arbejde her i landet. Om baggrunden for, at det er fundet nødvendigt særskilt at kriminalisere forsætlig bistand til ulovligt arbejde, henvises i forarbejderne (pkt. 4 i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. 78 af 23. februar 2005) til en dom fra Vestre Landsret af 13. januar 2003, hvor landsretten fastslog, at en udlænding, som er fritaget for krav om visum eller opholder sig her i landet i medfør af et visum, ikke kan anses for at opholde sig ulovligt her i landet, blot fordi den pågældende under opholdet arbejder uden fornøden tilladelse. Som konsekvens heraf vil der i disse situationer ikke kunne straffes for forsætlig bistand til ulovligt ophold efter udlændingelovens § 59, stk. 5, nr. 2 (nu § 59, stk. 7, nr. 2), selv om den pågældende derved bistår udlændingen med at arbejde her i landet uden fornøden tilladelse og er bekendt hermed.

Det anføres videre, at personer, der ved at stille husrum til rådighed for en udlænding forsætligt bistår denne med at arbejde ulovligt her i landet, bør kunne straffes på samme måde som personer, der beskæftiger en udlænding uden fornøden tilladelse. Det samme gælder den, der under samme omstændigheder stiller transportmidler til rådighed for en udlænding. Husrum omfatter ifølge forarbejderne ethvert sted anvendt til beboelse, herunder også eksempelvis skure, telte og campingvogne.

Der er ikke i bemærkningerne til lovforslaget nærmere tilkendegivelser om bødeniveauet for forsætlig bistand til ulovligt arbejde. Integrationsministeriet har imidlertid under Folketingets behandling af lovforslaget i et høringsnotat tilkendegivet, at bødeniveauet efter ministeriets opfattelse bør være det samme som ved forsætlig bistand til ulovligt ophold, jf. nedenfor om § 59, stk. 7, nr. 2.

Det er på samme måde som ved forsætlig bistand til ulovligt ophold forudsat i forarbejderne, at bistand til ulovligt arbejde i tilfælde af særlig skærpende omstændigheder – dvs. hvis bistanden er ydet for vindings skyld eller i gentagelsestilfælde, eller hvis der ved samme dom dømmes for flere forhold vedrørende forsætlig bistand til ulovligt arbejde, jf. § 59, stk. 9 – som udgangspunkt bør straffes med fængsel.

4.2. Retningslinjer for bødepåstanden mv.

Under henvisning til det, der er anført i afsnit 4.1., anvendes følgende bødetakster/sanktionspåstande i sager om overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 7, 8 og 9:

Bistand til ulovligt ophold: Bøde på **2.000 kr.** stigende med **500 kr.** for hver måned ud over den første måned, maksimalt **5.000 kr.**

Bistand til ulovligt arbejde: Bøde på **2.000 kr.** stigende med **500 kr.** for hver måned ud over den første måned, maksimalt **5.000 kr.**

Er bistanden ydet for vindings skyld eller i gentagelsestilfælde, eller hvis der ved samme dom dømmes for flere tilfælde af bistand til ulovligt ophold, nedlægges der påstand om **fængselsstraf**.

Bistand til ulovlig indrejse og transit: **Fængselsstraf.**

5. Transportøransvar, jf. udlændingelovens § 59 a

5.1. Forarbejder

Ved lov nr. 686 af 17. oktober 1986 blev der indsat en bestemmelse i udlændingelovens § 59 a om strafansvar for transportører, der medtager en udlænding til Danmark, som ikke er i besiddelse af nødvendig rejselegitimation og visum.

Ved lov nr. 410 af 10. juni 1997 om ændring af udlændingeloven (Schengenkonventionen m.v.) blev der som stk. 2 indføjet en ny bestemmelse i § 59 a, hvorefter bestemmelsen i stk. 1 ikke finder anvendelse ved indrejse fra et Schengenland.

Der blev ved lov nr. 301 af 19. april 2006 gennemført en ændring af bestemmelsen med det formål også at kunne straffe luftfartsselskaberne for at medtage udlændinge, der ikke er i besiddelse af påkrævet lufthavnstransitvisum, dvs. et særligt visum, som statsborgere fra visse tredjelande skal være i besiddelse af, hvis de skal passere i transit gennem en dansk lufthavn, jf. nedenfor.

Udlændingelovens § 59 a har nu følgende ordlyd:

”Den, der bringer en udlænding her til landet, straffes med bøde, såfremt den pågældende udlænding ved indrejse i Danmark eller i transit i en dansk lufthavn ikke er i besiddelse af fornøden rejselegitimation og visum, jf. § 39.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder ikke anvendelse ved indrejse fra et Schengenland.”

Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 686 af 17. oktober 1986, at bestemmelsen i udlændingelovens § 59 a er indsat navnlig med henblik på at mindske antallet af personer, der ulovligt indrejser i Danmark.

Efter bestemmelsen er det uden betydning, hvilken art transportmiddel der er anvendt. Bestemmelsen vil således ikke alene være anvendelig på transport med skib og fly, men også ved transport med bus, tog mv. Endvidere vil bestemmelsen også omfatte andre end føreren af transportmidlet, herunder den, der har arrangeret transporten eller på anden måde har bistået hermed, jf. de almindelige regler om medvirken i straffelovens § 23. For juridiske personer gælder bestemmelsen i udlændingelovens § 61, hvorefter der kan pålægges selskaber mv. strafansvar efter reglerne i straffelovens kapitel 5.

Efter forarbejderne forudsættes tiltale alene rejst i tilfælde af gentagne overtrædelser.

For luftfartsselskaber var det oprindeligt kun strafbart at medtage udlændinge uden påkrævet rejselegitimation og visum, men efter den gældende bestemmelse er det også strafbart for luftfartsselskaberne at medtage udlændinge uden påkrævet lufthavnstransitvisum.

Oversigten over statsborgere, der skal have gyldigt dansk lufthavnstransitvisum ved transit i dansk lufthavn, fremgår af Integrationsministeriets årlige kundgørelse om pas- og visumforhold, der er tilgængelig på www.nyidanmark.dk.

5.2. Særligt vedrørende behandlingen af sager om transportøransvar

For at sikre, at der i forbindelse med straffesagsbehandlingen vedrørende overtrædelse af udlændingelovens § 59 a ikke i sagens akter indgår oplysninger om, at en udlænding har søgt asyl, har Rigspolitiet ved skrivelse af 21. januar 1998 underrettet politikredsene om, at der skal udfærdiges særskilte politirapporter vedrørende straffesagen og sagen om asylansøgningen.

Ifølge skrivelsen skal der til brug for sagen vedrørende overtrædelse af udlændingelovens § 59 a udfærdiges en politirapport, der indeholder oplysninger om udlændingens identitet, rejserute og eventuel tilknytning til Danmark, men ikke oplysninger om, at udlændingen søger asyl. Til brug for behandlingen af asylsagen udfærdiges en særskilt politirapport vedrørende registrering af udlændingen som asylansøger, idet oplysning om, at en navngiven person har søgt asyl, og oplysninger, som den pågældende har givet i forbindelse med asylansøgningen, anses for fortrolige og ikke bør indgå i akterne i straffesagen mod transportøren.

På denne baggrund bør anklagemyndigheden i forbindelse med behandlingen af straffesagen efter udlændingelovens § 59 a sikre, at sagens akter ikke indeholder oplysninger om udlændingens asylansøgning, men alene indeholder de oplysninger om rejserute og eventuel tilknytning til Danmark, der er nødvendige for afgørelsen om strafansvar for transportøren.

Ved afgørelsen af spørgsmålet om tiltale efter udlændingelovens § 59 a bør det i øvrigt indgå, at der undtagelsesvis vil kunne forekomme tilfælde, hvor gennemførelsen af en straffesag kan indebære risiko for, at oplysninger om en asylansøgers identitet kommer til hjemlandets kundskab, og hvor dette kan medføre, at udlændingen – der eventuelt ikke tidligere var forfulgt – vil blive udsat for forfølgelse ved tilbagevenden til hjemlandet, eller at udlændingens familie i hjemlandet udsættes for forfølgelse. I sådanne tilfælde kan der efter en konkret vurdering være grundlag for at frafalde tiltale for overtrædelse af udlændingelovens § 59 a over for transportøren i medfør af retsplejelovens § 722, stk. 2.

5.3. Retningslinjer for bødepåstanden mv.

I U1991.700H har Højesteret taget stilling til strafudmålingen i en sag om flyselskabers overtrædelse af udlændingelovens § 59 a, stk. 1, jf. § 61, ved at have bragt udlændinge til Danmark, uanset at de pågældende ved indreisen ikke var i besiddelse af fornøden rejselegitimation og visum til Danmark.

Højesteret fastsatte straffen til en bøde på 8.000 kr. for hver udlænding, for hvis indrejse flyselskabet var ansvarlig efter udlændingelovens § 59 a. Højesteret foretog endvidere en absolut kumulation af bøderne.

Efterfølgende har dommen været fulgt ved bødefastsættelsen/sanktionspåstanden i sager om overtrædelse af udlændingelovens § 59 a.

Som følge af den økonomiske udvikling siden 1991 reguleres bødestørrelsen ved denne meddelelse og rundes op til nærmeste beløb deleligt med 500 kr.

På denne baggrund anvendes som udgangspunkt følgende bødetakst/sanktionspåstand pr. person, der bringes her til landet, og som ved indrejse i Danmark eller i transit i en dansk lufthavn ikke er i besiddelse af fornøden rejselegitimation og visum, jf. udlændingelovens § 59 a: Bøde på **12.000 kr.**

6. Register for udenlandske tjenesteydere (RUT)

Ved lov nr. 263 af 23. april 2008 om ændring af lov om udstationering af lønmodtagere (Anmeldelsespligt i forbindelse med udstationering) blev der i udstationeringsloven indført en pligt for udenlandske tjenesteydere, som udstationerer lønmodtagere i Danmark i forbindelse med levering af tjenesteydelser, til at anmelde en række oplysninger til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Disse oplysninger registreres i Registret for Udenlandske Tjenesteydere (RUT). Reglerne fremgik af lovens dagældende §§ 5 a - 5 c.

Formålet med de anmeldte oplysninger, der indgår i RUT, er at sikre, at myndighederne kan føre et mere effektivt og målrettet tilsyn med, om udenlandske virksomheder og deres ansatte overholder f.eks. arbejdsmiljølovgivningen og skatte- og afgiftslovgivningen.

Ved lov nr. 509 af 19. maj 2010 om ændring af lov om udstationering af lønmodtagere (Udvidelse af anmeldelsespligten for udenlandske tjenesteydere samt pligt for hvervgiver til at medvirke til at sikre, at der sker anmeldelse til RUT) blev §§ 5 a - 5 c ophævet og erstattet af §§ 7 a - 7 e. Ved lovændringen er der sket en række udvidelser af pligten til at anmelde oplysninger til RUT.

Den udenlandske tjenesteyders pligter fremgår af udstationeringslovens § 7 a, stk. 1 og 2, og § 7 d, stk. 1. Hvervgivers pligter fremgår af § 7 d, stk. 2.

§ 7 a

Ifølge udstationeringslovens § 7 a, stk. 1, har den udenlandske tjenesteyder pligt til senest samtidig med påbegyndelse af levering af tjenesteydelsen at indberette en række oplysninger til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen om bl.a. dato for påbegyndelse og afslutning af tjenesteydelsen, sted for levering af tjenesteydelsen og identiteten af den eller de udstationerede lønmodtagere.

På tilsvarende måde skal en udenlandsk virksomhed, der ved udførelse af arbejde i Danmark leverer tjenesteydelser i Danmark, men som *ikke* udstationerer lønmodtagere, anmelde en række oplysninger til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, jf. § 7 a, stk. 2. Denne anmeldelsespligt er en udvidelse i forhold til de tidligere gældende regler.

§ 7 d

Udstationeringslovens § 7 d er en ny bestemmelse dels om tjenesteyderes pligter over for hvervgiver, dels om hvervgivers pligt til i visse tilfælde at medvirke til at sikre, at der sker anmeldelse til RUT.

Efter § 7 d, stk. 1, har tjenesteyderen ved levering af tjenesteydelser, der angår visse brancher, herunder bygge- og anlægsvirksomhed, pligt til over for hvervgiver at dokumentere, at anmeldelse til RUT er foretaget.

Efter § 7 d, stk. 2, har hvervgiver pligt til at medvirke til at sikre, at der ved levering af tjenesteydelser, der er nævnt i stk. 1, sker anmeldelse til RUT. Hvervgiver skal således senest 3 dage efter, at leve-

ring af tjenesteydelsen er påbegyndt, rette henvendelse til Arbejdstilsynet, såfremt hvervgiver ikke har modtaget dokumentation for anmeldelsespligtens opfyldelse, eller der er tale om visse forkerte eller mangelfulde oplysninger.

Det fremgår af forarbejderne (de specielle bemærkninger til lovforslag nr. 157 af 17. marts 2010) til lov nr. 509 af 19. maj 2010, at der ved den tidsfrist på 3 dage, som er angivet i § 7 d, stk. 2, skal forstås 3 arbejdsdage. Det fremgår endvidere af bemærkningerne, at det forudsættes, at tjenesteyderens eventuelt lettere forsinkede opfyldelse af anmeldelsespligten i henhold til § 7 a på baggrund af hvervgivers henvendelse, ikke vil blive påtalt. Hermed kriminaliserer hvervgiveren ikke sin medkontrahent ved at gøre opmærksom på tjenesteyderens anmeldelsespligt.

Undtagelse fra anmeldelsespligten

Det bemærkes, at efter § 7 b (tidligere § 5 b) i udstationeringsloven er visse former for levering af tjenesteydelser undtaget fra anmeldelsespligten, herunder levering af tjenesteydelser, der ikke varer over 8 dage.

6.1. Straffebestemmelse

Straffen for manglende overholdelse af reglerne om anmeldelsespligt mv. er bøde. Ved lov nr. 509 af 19. maj 2010 blev der i udstationeringslovens § 10 a indsat en ny bestemmelse om straf. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

”§ 10 a. Med bøde straffes den, der på følgende måder overtræder lovens bestemmelser:

- 1) Undlader rettidigt at anmelde oplysninger eller afgiver urigtige eller mangelfulde oplysninger efter § 7 a, stk. 1.
- 2) Undlader rettidigt at anmelde oplysninger eller afgiver urigtige eller mangelfulde oplysninger efter § 7 a, stk. 2.
- 3) Undlader at give dokumentation til hvervgiver i henhold til § 7 d, stk. 1.
- 4) Undlader at rette henvendelse til Arbejdstilsynet i henhold til § 7 d, stk. 2.

Stk. 2. Overtrædelser efter stk. 1, nr. 3 og 4, straffes dog ikke, såfremt der er sket korrekt anmeldelse efter § 7 a.

Stk. 3. Ved straffens udmåling efter stk. 1 betragtes det som en skærpende omstændighed, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, eller hvis der ved overtrædelsen er opnået eller tilsigtet opnået en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre.”

Det bemærkes, at de ændringer af udstationeringsloven, der er gennemført ved lov nr. 509 af 19. maj 2010, trådte i kraft den 1. juni 2010, bortset fra lovens § 1, stk. 3, § 7 a, stk. 2, § 7 d, § 10 a, stk. 1, nr. 2-4, og § 10 a, stk. 2. Disse bestemmelser træder i kraft den 1. januar 2011.

6.2. Retningslinjer for bødepåstanden mv.

Efter de dagældende regler blev der i sager om overtrædelse af den nu ophævede § 5 a anvendt en bødetakst/bødepåstand på 5.000 kr. i 1. gangstilfælde og 10.000 kr. i gentagelsestilfælde.

Efter de nugældende regler indsat ved lov nr. 509 af 19. maj 2010 er der tilsigtet en skærpelse af bødestrafen for manglende overholdelse af tjenesteyders og hvervgivers pligter.

Det fremgår således af bemærkningerne til lovforslaget, at det forudsættes, at bødeniveauet i **normaltilfælde** er **10.000 kr.**

Det er i forarbejderne anført, at det tilkommer domstolene ud fra en samlet vurdering at fastsætte bøden i den enkelte sag, og at bøden kan fastsættes til et større eller mindre beløb end bødeniveauet i normaltilfælde afhængigt af sagens konkrete omstændigheder. Ifølge bemærkningerne til lovforslaget bør bøden gradueres afhængigt af overtrædelsens grovhed, undskyldelige omstændigheder mv., f.eks. antal af ansatte eller kort udstationeringsperiode.

Det fremgår videre af bemærkningerne til lovforslaget, at der i den ene ende af spektret er f.eks. den lille håndværksmester med en enkelt eller få udstationerede, som ved en fejl har givet mangelfulde oplysninger. I den anden ende af spektret er der den store virksomhed med mange udstationerede, som med forsæt har undladt at indsende oplysninger, eller som bevidst har givet forkerte oplysninger om f.eks. kontaktperson. Det er anført, at i vurderingen af bødens størrelse i den konkrete sag indgår både virksomhedens størrelse og den planlagte udstationeringsperiode. Endvidere anføres det, at den omstændighed, at overtrædelsen opdages på et tidligt tidspunkt, ikke bør føre til en lempelse af bøden.

Vedrørende bødeniveauet for overtrædelse af hvervgiverpligten efter udstationeringslovens § 7 d, stk. 2, fremgår det af forarbejderne, at der som hovedregel bør tages udgangspunkt i samme niveau som for den udenlandske tjenesteyder.

Endvidere fremgår det, at det i relation til tjenesteyderens pligter ikke vil være en undskyldende omstændighed, hvis tjenesteyderen ikke har modtaget en henvendelse fra hvervgiveren vedrørende manglende anmeldelse eller vedrørende mangelfulde eller forkerte oplysninger.

Efter udstationeringslovens § 10, stk. 3, er det ved straffastsættelsen en **skærpende omstændighed**, hvis overtrædelsen er begået **forsætligt** eller **groft uagtsomt**, eller hvis der ved overtrædelsen er **opnået eller tilsigtet opnået økonomisk fordel** for den pågældende selv eller andre.

Gentagelsestilfælde vil ifølge forarbejderne også være en skærpende omstændighed. Endvidere fremgår det, at omgåelse af anmeldelsespligten ved at camouflere ansatte som selvstændige virksomheder bør anses som en særligt skærpende omstændighed.

Der er ikke i forarbejderne angivet et bødeniveau i de tilfælde, hvor der er grundlag for at fravige normalbøden.

Det må imidlertid forudsættes, at i de tilfælde, hvor der foreligger **skærpende omstændigheder**, skal **bødepåstanden skærpes i forhold til normalbøden på 10.000 kr.** Bødepåstanden må i sådanne

tilfælde bero på en konkret vurdering, hvor bl.a. virksomhedens størrelse og den planlagte udstationeringsperiode indgår.

Der er ikke i udstationeringsloven eller i lovens forarbejder fastsat retningslinjer for den samlede bødepåstand, når der er tale om **flere lovovertrædelser** til samlet pådømmelse. Den samlede bødepåstand ved flere overtrædelser af udstationeringsloven beror således på en konkret vurdering, hvor der bør tages udgangspunkt i en modereret kumulation.

7. Afslutning

De ved lov nr. 428 af 9. juni 2004 gennemførte ændringer af udlændingelovens § 59, stk. 2 og 3 (nu § 59, stk. 4 og 5), trådte i kraft den 10. juni 2004.

De ved lov nr. 427 af 9. juni 2004 gennemførte ændringer af udlændingelovens § 59, stk. 5 og 6 (nu § 59, stk. 7 og 9), trådte i kraft den 1. juli 2004.

De ved lov nr. 324 af 18. maj 2005 gennemførte ændringer af udlændingelovens § 59, stk. 1, nr. 3 (nu § 59, stk. 1, nr. 2), § 59, stk. 2 og 3, § 59, stk. 7, nr. 6, og § 59, stk. 9, trådte i kraft den 1. juli 2005.

Den ved lov nr. 301 af 19. april 2006 gennemførte ændring af udlændingelovens § 59 a trådte i kraft den 1. maj 2006.

De ved lov nr. 486 af 12. juni 2009 gennemførte ændringer af udlændingeloven § 59 b trådte i kraft den 1. juli 2009.

De ved lov nr. 509 af 19. maj 2010 gennemførte ændringer af udstationeringsloven trådte i kraft den 1. juni 2010, bortset fra lovens § 1, stk. 3, § 7 a, stk. 2, § 7 d, § 10 a, stk. 1, nr. 2-4, og § 10 a, stk. 2, Disse bestemmelser træder i kraft den 1. januar 2011.

Lovændringerne finder i overensstemmelse med almindelige strafferetlige principper, jf. straffelovens § 3, alene anvendelse på lovovertrædelser, der er begået efter ikrafttrædelsen.

For lovovertrædelser, der er begået før ikrafttrædelsen af de nævnte lovændringer, henvises til de tidligere gældende retningslinjer i RM 4/2003, RM 3/2004 og RM 8/2005.

Rigsadvokatmeddelelse nr. 3/1998 ophæves.

Jørgen Steen Sørensen